

מהיקות השבת

יו"ל ע"י ישיבת 'חיים של תורה - לובלין' פניה"ק ירושלים ת"ו | בראשות הגאון רבי מנחם ברוך יאווע שליט"א תלמידו של מרן פוסק הדור בעל 'שבת הלוי' זצוק"ל

מהיקות הלינים

אוד מצ'ל מאשו

לפניכם מכתב שנכתב ימים ספורים לאחר פגוע איום שארע בישיבה בירושלים בליל ששי אור ל' אדר א' התשס"ח, על ידי אחד מתלמידי אותה ישיבה:

עברנו תהליך קשה עד מאד. במקום בו קולות התורה בוקעים מכל פנה, ספגנו את הרשעות והשפלות הכי גדולה שיתכן להיות.

בזמן הפיגוע שהיית בחדר של כורף הספרים שב'אוצר הספרים'. מדבר על דרך יחסית גדול עמוס בספרים, שם מתרכזים כל הספרים החדשים שמגיעים לישיבה, ועוד כל מיני ספרים שהצטברו שם עם השנים.

בערך בשעה תשע בערב עינית בספרים, לפתע התחלתי לשמוע קולות נפץ. בהתחלה היה נדמה לי שבזדאי מדבר על נפצים שהילדים שאינם ברי דעת עושים בהתקרב חג הפורים, אך אחר כמה שניות היה ברור לי שמדבר על 'פוגע', בגלל רצף היריות המחריה, ובגלל ההדף שהרגשתי והצעקות שנשמעו.

מיד הוודרתי לנעל את הדלת, כביתי את האור ושיכבתי על הרצפה מתחת לשלחן. במשך דקות ארוכות - בין עשר דקות לרבע שעה, שמעתי את המחבל יורה צורות של יריות, ויריות בודדות. שמעתי גם את מחסנית הפדורים שהתחלפו בקצב. למחבל היה זמן ברוח לבצע את זממו ללא שום הפרעה, הוא ירה בלי להפסיק כשהוא מנדא תריקה ל"ע בשיא הרשעות, בחברים היקרים שלי.

אני הייתי לבד בחדר הזה, ולאחר מכן התברר שבחדר מולי התחבאו כחמש עשרה מחברי. התלבטתי אם להתחבא במקום יותר מוגן, אך פחדתי לזווג כדי לא לעשות רעש. המחבל אפילו לא ניסה לפתח את הדלת שלי, אך אחרי ראייתי שפדור אחד חדר לחדר שבו הסתתרתי, דרך חלון שהיה מוגן בתריסים. אני המשך המעשה בעמוד ד'

משיחותיו של מורינו ראש הישיבה שליט"א

איך הופכים נחש לשׂרף?

"וירא בלק... לכה נא ארה לי את העם הזה". בפרשתנו אנו לומדים על בלעם שנאמר עליו: "וידע דעת עליון" ובכל זאת הוא היה הפוך ממשוה רבנו, שמשוה ברך תמיד את עם ישראל, ובלעם רצה לקלל. ומנין היה כח לבלק ולבלעם להעלות על דעתם לקלל את עם ה' הקדוש? אלא מפני שכפו טובה למשה והלקו עליו, אף על פי שהוא תמיד ברכם ודאג לשלומם.

וכענש על כפיית הטובה של העם כנגד ה' ומשה עבדו, נאמר: "וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים... ויאמרו חטאנו כי דברנו בה' ובה", כי כשאדם מדבר רע על צדיק, אינו מדבר על הצדיק אלא על ה', שהרי הוא מדבר על מעשי הצדיק הנעשים לפי רצון ה'.

מי הוא המצוי?

"ויאמר ה' אל משה עשה לך שרף... והיה כל הנשוף ורה אתו וחי", וחו"ל אומרים שלא נצלו

מראית הנחש, אלא על ידי ששעבדו את לבם לה'. ולקאורה זה סותר את פשט הפסוק?

אלא דהנה שלמה מלכנו אומר: "אם ישך הנחש בלוא לחש ואין יתרון לבעל הלשון", ואמרו במדרש שלעתידי לבא יבואו אל הנחש וישאלו אותו: מדוע אתה נושך אנשים, הרי אתה לא אוכלם ולא נהנה מכך? והנחש יענה: "ואין יתרון לבעל הלשון", כלומר, הרי גם לבעל הלשון הרע אין תועלת בלשון הרע שהוא מדבר - שבזה הוא כפויכל מכניס ארס בקברו - וכיון שבכל זאת האדם מדבר לשון הרע, לכן הנחש מעניש אותו ונושכו ומכניס בו ארס אף על פי שאין לו הנאה בזה.

לא להפך את השרף לנחש

וכשעם ישראל דברו לשון הרע בה' ובמשה עבדו, הם כפו בכך טובה לה' על הטובות הרבות שהוא עשה עמם, לכן הקב"ה אומר למשה: "עשה לך שרף", וכתוב שהוא עשה

נחש, ומדוע? אלא שכשברא הקב"ה את הנחש, בראו להועיל לאדם ולשרתו. בהפירת הקרקע לצרף וריעה ולבגית בתיים ולמצא אבנים טובות ומרגליות החבויים בקרקע ולהביאם לאדם (סנהדרין נט), ורק מחמת החטא נהפך הנחש להיות מזיק לאדם. לכן הקב"ה אמר למשה שיעשה "שרף", כי הקב"ה ברא את הנחש כשהוא מאיר ומיטיב לאדם כמלאך ושרף, ומשה עשה "נחש" בגלל שבגיד האדם חוטאים והופכים את השרף הטוב לנחש המקישי ומזיק.

לכן למעשה, משה רבנו עשה נחש וה' נטע בו אור כשרף כפי שבכראו מעיקרא. וכשעם ישראל הסתכלו על הנחש הזה, הם זכרו שהיצר הרע של כפיות טובה וכדו' שבקרבם הדומה לנחש המזיק לעולם - יכול להפך לשרף המאיר, אלו רק ישעבדו את טבעיהם אל ה' יתברך.

נחש הפלא

וכל אבא היה מסתכל עם בנו על נחש הנחשת, והבן שואל את אביו: אבא, מה זה הנחש שנצב שם בגבה? והאב משיבו: הנחש הזה נעמד שם על ידי משה רוענו, ללמדנו שלכל אדם יש טבע של נחש שמדבר סרה על הבריות, ואם נשעבד את טבעינו לה', הנחש שבקרבנו יהפך לשרף, כמשה רבנו בעצמו שהיו בו טבעים רעים והפכם להיות משעבדים לה', ובזה הפך את הנחש שבו לשרף המאיר (פמבאר בתפארת ישראל סוף קדושין).

והמדה הרעה העקרית שקיימת בנחש היא מדת הקנאה שמחמתה הוא נושך את האדם, כי חוש הטעם אין לו אכל חוש הריח יש לו היטב שעמו הוא מריח את בשר האדם, ומקנאותו באדם שה' נתן לו בשר משבח לגופו, הוא נושכו. וכשאדם רואה שיש לו קנאה בנחש, עליו לדעת שהוא יכול להפך את הקנאה

לעין טובה, ולהפך את טבע הנפש המזיק שבו לטבע השקר המאיר.

וכדי לצאת מהקנאה, עלינו להתבונן כמה טוב יש לנו בכך שאנו יכולים וזוכים להיות בבית או בבית המדרש ולא בבתי חולים טעוני סבל ויסורים ח"ו. לכן קשיש לאדם קנאה על חברו, וזכר את היסורים שהיו לו, כגון כאבי שיניים או כאבי אוזניים, כאבי ראש או סחרחרת, או שנתקעה לו עצם בגרון ועמד בסכנת חיים; ויתאמץ בכל כחו לזכר את

היסורים שהיו לו וישמח מאד על שכעת הוא בריא, ומתוך כך יבין שאין לו מה להתאזות לדברים שרואה בחברו ולקנאות בו.

יסורים חביבין

ובזה ינצל האדם מיסורים, שכן אמרו חז"ל (ערכין טו): 'כל שעברו עליו ארבעים יום בלא יסורין קבל עולמו ופירענות באה עליו'. ובודאי האדם לא אמור להשתדל שיבואו עליו יסורין, אלא שכשיזכר את היסורים שהיו

לו או לאתריים בעבר, ויציר אותם במחשבתו עד כדי שיחוש כאלו כעת הוא סובל את אותם יסורים ויודה לה' על שכעת הוא בריא ושלם - בזה נחשב לו כאלו עבר יסורים וישועה תבוא עליו.

כי תכלית היסורים היא להזכיר לאדם את הטוב שמקבל בכל עת שאין לו יסורים. אם כן, המשפיל להכיר טובה לה' על בריאותו כאלו הוא חש יסורים בעת זו - אינו נצרך ליסורים בפעל.

הארס שהפך למהירות בגוף הנשוע

זוכים להנצל ולהתרפאות, ואם לא מתבוננים בזה אי אפשר להתרפאות.

וכמו שאמרו חז"ל, שהאמת היא שכשעם ישראל היו מסתכלים כלפי מעלה לכוון הנחש והיו משעבדים את לבם לאביהם שבשמים, מיד היו מתרפאים. ושעבוד הלב לה' הוא, שמשעבדים את המדות ללכת במדותיו של ה', וכשם שה' מאיר לעולם עם המאורות, כך אנו נלך עם מדות טובות ונאיר כשקר המאיר. וכיון שחזקנו ראה ששכחו את הדעת הזאת המסתתרת מאחורי הנפש, והחשיכו אותו כדבר שיש בו בעצמו כח לרפאות - מיד עמד וכתת את הנפש הזה כדי שלא יטעו בו.

לדבר אל האבן!

וכשה' צוה את משה לדבר אל הסלע, צריך להבין שהפירוש בזה אינו לדבר 'עם הסלע', שהרי הקב"ה מלמדנו לדבר רק אתו ולא עם אבן, אלא הפרוש הוא שהקב"ה צוה את משה לדבר עם עם ישראל 'למול הסלע' ולומר להם: 'אתם יכולים להיות בעל לב קשה כאבן הזאת ובעלי מדות רעות כנחש, ובידכם להיות רכים כמים העומדים לצאת מן הסלע ובעלי מדות מאירות כשקר, ובידכם הבחירה! וכך היו יוצאים המים באבן הרצוי לפני ה', ואז עם ישראל היו אמורים לברך את ה' על המים ולהודות לו עליהם.

וכך בכל פעם שאנו אוכלים ושותים, עלינו להודות לה' על חסדיו שנותן לנו את המאכלים והמשקים הללו ואת אברינו הבריאים

הקב"ה צוה לעשות שקר ומשה עשה נחש, ללמדנו שאדם בטבעו בורא תמיד בהנהגותיו נחש ולא שקר, כי הנהגותיו דומות לשל נחש. ומפקידו להפך לטובה את טבעו טבע הנחש, ולהאיר כשקר. ובמדר, כשהבן היה מדבר לשון הרע, האבא היה מצביע לו על נחש הנחשת ואומר לו: הנה בני, כי מי שעסוק בדברי לשון הרע, הנחש מגיע ונושך אותו, ואם תדבר דברים טובים תזכה להאיר כשקר והנחש רק יועיל לך.

כמעשה שארע באדם שיצא לשדה כדי להתבונן בפלאי הבריאה ולשפך שם את שיחו לפני ה', לפתע הגיע נחש ארסי ונשכו והטיל בו ארס המסגל להמית, מיד הגיעו אנשי הצלה שלקחו אותו לבית החולים, ואמרו שכמעט אין לו סכוי לחיות. והנה לאחר טפולים הוא התעורר לחיים, וכשהכניסו אותו לצלום גלו דבר מפעים ביותר, שקדם לכן היה לו את המחלה הידועה בראות ותכף הוא היה אמור למות חלילה על ידה, וכשהגיע ארס הנחש לתוך גופו, הוא נהפך לו ל'שרף' ששרף וכלה את כל הגדול ונכוחת זה וצלו חיינו.

מתות הטעות

וכתוב על חזקיה: 'וכתת נחש הנחשת אשר עשה משה כי עד הימים ההמה היו בני ישראל מקטרים לו', עם ישראל טעו לחשב שנחש הנחשת הוא סגולה שמציל ומרפא, וזו טעות - כי רק על ידי שמתבוננים בנחש ולומדים ממנו שלא להיות בעלי מדות רעות כנחש -

למה הטבעים של בן זוגי הפוכים משלי?

אשתו, ו'אבן מקיר תזעק' - על ידי התנהגותו עם אשתו יוכיחו לו את מדותיו.

שכן האדם כלפי חבריו מסתיר את מדותיו הרעות כי הוא בוש להתנהג לפניהם שלא כראוי, אבל כלפי אשתו הוא מגלה את פניו האמתיות, ולכן בעולם הבא ידונו את האדם בעקר לפי איך שהתנהג עם אשתו. ועל כך אמרו חז"ל: 'ומידו לאדם מה שחוו' - אפילו

יש לאדם להזהר מאד מלכפות טובה לאשתו ומלפגוע בה, כי אמנם יתכן שהאשה תתפוס ותמחל לו, אך הוא עתיד לתן על כך את הדין.

וכמו שכתוב: 'אבן מקיר תזעק' - האשה דומה לאבן, כי היא חזקה באפי שלה כאבן - שאינה שומרת טינה, ומחלת לבעלה. אבל בעולם האמת יציגו לפני האדם את הנהגותיו עם

המעקלים אותם, שאין לנו כאבי שיניים, ושאין לנו פצעים בלשון וכדו'. ולראות את החסד שבמאכלים, כגון באבטיח שהוא כ'שלגון' ערב ובריא שברא לנו הקב"ה, וכך נכיר בחסד ה' שבכל מאכל ומאכל שאנו יכולים לאכל את כל סוגי המאכלים בלי קשיי עכול וכדו'.

ברכה של כפיות טובה

וטבע האדם שהוא מתרגל לכל הטוב שיש לו ואינו מעריך זאת, וזוהי מדה רעה של כפיות טובה שצריך לברכה ולהודות לה' על החסדים שיש לאדם בכל יום ויום כגון על שיש לו אשה וילדים. ובכל יום אנו מברכים 'שלא עשני אשה', ולכאורה זה נראה ככפיות טובה שכך מולזלים באשה ואומרים 'ברוך שלא עשני אשה' אחרי כל מה שהיא עוורת לאדם? ויש לפרש שחז"ל תקנו את הברכה הזאת, כדי שהאדם יגלה בפיו את הכפיות טובה המסתתרת בלבו שהוא לא מעריך את כל מה שאשתו טורחת עבורו ועבור המשך דורותיו ומזלזל בה, ולכן כשאומרים את הברכה הזאת ראוי להתמלאות בבושה על רע כפיות הטובה שבלבנו.

וכדי להעריך את מתנת האשה יש לזכר את השנים שבהן חפס שדוה, כמה צפה למצא אשה שתעזר לו ותעמד לימינו ותשמח אותו, כמאמרם (ריש קדושין), איש מחזר אחר אשה כאדם המחזר אחר אבדתו, ויזכר כמה צער ומרירות היו לו כשחפש להשאר בלא אשה, וכך יתעורר להעריך את המתנה יקרת הערך שבידו שיש לו אשה.

שיחה קלה שבין איש לאשתו, הינו שיחה קלה של פגיעה וחלישות הדעת שגרים לאשתו - וזכירו לאדם בשעת הדין.

האבן והעין שידונו את האדם

ולכן הקב"ה נותן לאדם אשה ששבעיה הפוכים משלו, כדי שעל ידה תגלה פלימיות מדותיו, ויתגלה האם הוא כועס ופוגע במי שמדויתו הפוכים משלו או שמתחשב בו במשחוח.

מתיקות שיהי

תפילות

רבונו של עולם, בך את עמך ישראל בשלום - בשלמות כל הטובות, ומלא לכל חברינו ולכל אחד מ'ישראל את כל משאלות לבם לטובה ולברכה; שיזכו ל'יוונים הגונים, גנים צדיקים, פרנסה גרומ, דירות, שלום בית, הצלחה בתורה; היולדים, אריכות ימים ושנים להם ולכל יוצאי תלציהם מתוך בריאות איתנה, קרבת אלפים ומדות טובות.

זכנו לתרגיל את פינו לשפך תמיד גרכות על חברינו ועל כל בר ישראל, כי אתה אוהב את מי שרצה בטובת בך, ואתה מקדים לתת לו את כל משאלותיו עקב כך שנהג בעין טובה ורצה בטובת הבריות. ואלך בדרך של משה רבנו שברך את ישראל, ולא בדרך של בלעם הרשע שרצה לקללם, ובטובת זה תמנה ותחיש לגאלנו ותבנה את בית מקדשנו ותפארנו במהרה במיינו, אמן.

האדם, כלומר שהאשה דומה לחומה שעומדת לימינו ולשמאלו של הבעל ולא נותנת לו להטעות את עצמו, אלא היא מכריחה אותו לגלות את פנימיות מדותיו.

ולכן רבי עקיבא אמר לתלמידיו: 'שלי ושלכם שלה היא', וכששמעו זאת תלמידיו אמרו לו 'רבי, בישתנו!' כי לא הבינו שערבה של האשה גדול כל כך. אבל רבי עקיבא למד אותם שפאשר האדם מעריך את אשתו ומשמח אותה היא עומדת לימינו, ובזכותה הוא מגלה את מדותיו, ונסה מהרעות שבהן, וגדל ומתעלה במדות טובות ובאהבת ה', אם כן כל הצלחתו היא בזכותה.

כמו שארע אצל רבי עקיבא שרחל אשתו עמדה לימינו ובזכותה גדל ביתה ואלו בן עזאי ובן זומא שלא נשאו אשה אחד נפגע ואחד מת, אף על פי שחשקה נפשם בתורה ועסקו בה כל היום ו'תורה מגנא ומצלא', בכל זאת התורה לא הגנה עליהם ולא הצילה אותם, כי לא יכלו לקיים את המודם בדרך שפאשר לזכות לקיים רק דרך האשה.

ואמרו חז"ל (ברכות ו): 'כל המשמח חתן וכלה כאלו בנה אחת מחברות רדושלים', כי האשה נקראת 'בית', וכן בגמרא האשה נקראת 'דביתהו' מלשון 'בית', וכשרבא חלם שמשקוף ביתו נפל פתרו לו שזוהי האשה (סוף ברכות), כי האשה נמשלה לאבני ירות הבית, הבית, וכיון שכן, עליה נאמר: "אבן מקיר תועק", שאם הבעל מטיל בה דפי וכופה לה טובה, ידונו אותו על כך.

"וכפיס מעין יעננה", בשמים ידונו את האדם גם לפי התנהגותו כלפי הצדיקים שנמשלו לעץ, כמו שכתוב: "צדיק פתמר יפרח" - שכשאדם מטיל דפי בצדיקים ומאשים אותם כשלונוותיו וטוען שבעצתם הוא נכשל, ואלו כשהוא מצליח על פי עצתם אינו מכיר להם טובה - בזה מתגלות מדותיו הרעות וכפיות הטובה שבו, לכן על פי התנהגותו עם אשתו ועם הצדיקים ידונו אותו, כי גם כלפי הצדיקים קל לאדם להטיל דפי משום שהם ענוים וסובלים עלבונות בשתיקה, אם כן גם כלפיהם האדם מגלה את פניו האמתיות.

חומה בצורה בתוך ביתך

וחז"ל ואמרים (בבבא מציעא כב) שהאשה היא החומה של

מדוע מפלים את שומרי התורה והמצוות?

אם יש לו תחרות אתו, ולבקש מה שיתן לחברו 'שלוש' הינו שלמות הטובות הנצרכות לו: שדוק, גנים, פרנסה, דירות וכל טוב, ובה האדם נעשה עובד ה' עצום. קדיש כהלכתו

קדיש כהלכתו

ועל זה אנו מבקשים 'תתקבל צלותהון ובעוההון דכל בית ישראל, והרי בתפלתו

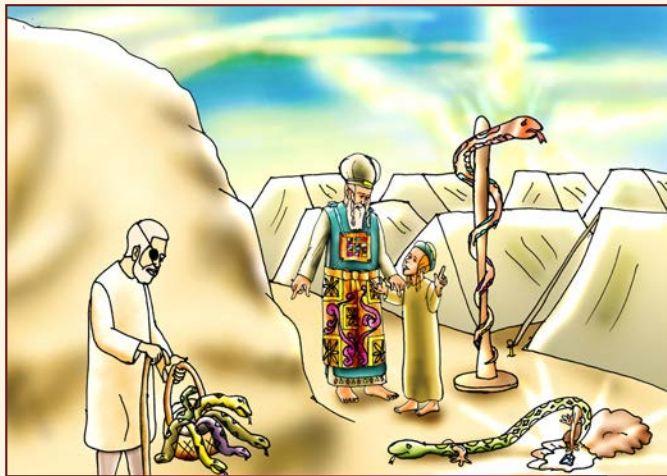
ונתברך אף אנו מהקב"ה. ואף אם הוא כועס על חברו, ראוי שיברכו בבריאות, שבברכה זו כלולה גם 'שועתו', שהרי הבריאות האמתית תגרום לחברו שלא לצער אותו.

ולכן מנהג טוב הוא לברך בכל יום את חבריו, ובסיים התפלה לאחר ברכת 'שים שלום' ראוי לשפך תפלות ולפרט ברכות על חברו בפרט

בפרשתנו אומר הקב"ה לבלעם: "לא תאר את העם פי ברוך הוא", ולהבדיל, לאברהם אבינו הבטיח ה': "ואברהם מברכה ומקללך אאר", ולמדונו חז"ל (ב"ק צב): 'כל המבקש רחמים על חברו והוא צריך לאותו דבר - הוא נענה תחלה'.

לכן ראוי תמיד לברך אחרים, וכך נזכה

מתיקות הדעת והמסתרת בגוהש

ההסבר המלא לציור והתשובות לשאלות במאמר: 'איך הופכים נחש לשרף?', במאמר שאחריו ובמאמר: 'למה מפלים את שומרי התורה והמצוות?'

בציור שבמותרת הגליון: אנו רואים היאר אויבי ישראל משגרים חצים ורומחים ומתנכלים לעם ישראל ולישיבות הקדושות החשובות כספינות המובילות את עם הקדש אל האשר ולחיי העולם הבא.

ההסבר המלא במדור 'מתיקות הנסים'

בציור שלפנינו: ילד יהודי נגש במדבר אל אהרן הכהן ושואל אותו: מהו נחש הניחשת המורה כן על נס, ואהרן הפנה משיב לו שאחיו משה רבנו יצר והניח את הנחש הזה על פי ה' כדי ללמדנו שהבחירה בדינו: לזכות שהנחש יהיה לנו לשמש וחרש לנו את הקרקע לצורך האריעה ויחפר לנו בקרקע לצורך בניית בתים ואף יביא לנו את האבנים טובות ומרגליות החבוים בקרקע או שבלעם יצליח במותו והחשים יקישו אותו ח"ו.

היכן מצאנו שנחש יכול לחפר ולגלות אוצרות? היכן מצאנו שבלעם רצה לשלוח נחשים על עם ישראל? והיאר נחש הניחשת מרמז לכל זה?

של כל אדם הוא מבקש לעצמו כל טוב, אם כן בתפלה זו שבקדיש אנו מבקשים שיתמלאו לכל אחד כל משאלות לבו.

ועקר הסבה שאדם לא חפץ בטובת חברו היא, מפני שהוא חושש שהצלחת חברו תהיה על חשבוננו, אך כמובן זוהי טעות והצלחת הכוללת אינה על חשבון אף אחד. ואם קשה לאדם להבין זאת, עליו להשיב לבבו שאף אם אכן חברו יצליח על חשבון ה'עולם הזה' שלו, הרי שהוא ירויח ויזכה ב'עולם הבא', ולא זו בלבד, אלא שששית לאדם עולם הבא בודאי יזכה גם לעולם הזה.

מי מפניו נהיך?

אבל אם יש שנאה ותחרות בינינו ומפלים בין עדה לעדה ובין קהילה לקהילה, הקב"ה מביא פורקי על שיפלו את שומרי התורה, ומטילים רק עלינו גזרות, שלא להתפלל בבתי כנסיות, ובמנין וכו', שדבר זה נעשה מן השמים לעורר אותנו שלא להפלות בין אחד לחברו, שההפלות הללו שבינינו גורמות למחלות ונגיפים. ופורקי העל רואים ככבול שהנגיפים באים מאתנו, ולכן הם מפלים אותנו.

ואמרו חז"ל (שבועות לט.) שכל ישראל ערבים זה לזה, כלומר שכל אחד מישראל מהגדול עד הקטן ישנו ערב שהוא אדם הגדול ממנו ונותן לו דעת ורוח חיים, וגם הוא עצמו ערב למי שקטן ממנו, וכמאמרם: 'ערבך ערבא צריך', ושומרי התורה והמצוות הם הערבים לשאינם שומרי תורה ומצוות ועלינו מוטל לתת להם רוח חיים, כלומר להקיא להם את דרך ה' שאנו מגלים בתורה הקדושה, וכשאיננו עושים זאת הם מודעקים כנגדנו ורודפים אותנו מחמת שאיננו נותנים להם

רוח חיים [בעוד שהם עצמם לא מבחינים שזו סבת כעסם ותרעמתם כלפינו].

איך זוכים לקדשת צלם אלקים?

וכשאנו נותנים להם רוח חיים והרגשה של קרבת אלקים - ולו רק על ידי שהם רואים אותנו מתהלכים ברחובות עם אור וקדשת צלם אלקים על פנינו הנובעים מאהבת ה' וממדות נפלאות שרכשנו מהתורה הקדושה - בכך אנו מחיים אותם ואנו מקימים בהם "ואהבת את ה' אלקיך", שפרשו חז"ל (יוקא פט): 'שיהיה שם שמים מתאהב על ידך'.

וענין הערבות קים גם באדם שנושא אשה, שבליל הנשואין החתן נותן רוח חיים של שמחה והערכה לאשתו, ולכן צריך לעמוד תחת החפה ולהכניסה לביתו, ככבול בכדי שהרוח תשמר תחת החפה ובתוך ביתו ותעבר מהבעל לאשה כדי להחיותה, כי בזה שהבעל מתחייב בכתבה לזון ולפרנס כל חייו את אשתו, הוא מתחייב גם לשמחה ולרום את רוחה.

בלעם נושר ומושה מברך

ובכפר שנתנו אנו רואים כמה בלעם היה הפוך ממושה רבנו, שמושה רבנו נתן בפיו רוח חיים לעם ישראל, והעמיד נחש הנחשת המאיר להאיר עמו לעם ישראל ולגלות להם שה' הוא הרופא והמרפא, ואילו בלעם רצה להזיק ולתת קללות ברוח פיו.

וכשבלעם רצה לקלל הוא הלך בכל פעם לקראת נחשים, כמו שמפרש בפעם האחרונה - שרק אז שנה מהרגלו "ולא הלך כפעם בפעם לקראת נחשים", ויש לבאר שעשה זאת משום שרצה בקללתו להחזיר על ישראל

את הנחשים שנשכו בהם, ולכן הזכיר את המכשולות שבישראל ואמר: "מה טובו האליך יעקב", שהתכוון בזה לומר כמה טוב שהאילים - שהם בתי המדרשות של עם ישראל (עי' סנהדרין קה) - לא מבחינים זה בנגד זה, כלומר שהלומדים שבהם לא ממשותים בדעותיהם זה עם זה והאחד פוסל את דעת חברו שבתורה בגולו, שבמעט ידע שבכח זה יוכל לקללם.

וכמו שמצינו במדרש (קהלת רבא יח ה), שפסבתי הריגתם של עשרים וארבעה אלף תלמידי רבי יעקבא היתה 'מפני שהיתה עיניהם צרה בתורה זה לזה'.

נחש אינו קסם

אבל הדבר שמנעו מלהצליח לקללם ולהזיק להם היה מה שעם ישראל מסתכלים בנחש הנחשת שהעמיד משה, והיו למדים ממנו לשעבד את מדותיהם לרצון ה'.

וכמו שאמר בלעם: "כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל", כלומר, נחש הנחשת העומד לעם ישראל על נס אינו "נחש" נחשת בלבד, ומאידך אינו "קסם" וסגולה שמצילם מנשיכת הנחשים - אלא הוא מזכיר להם להכניע את מדותיהם לפני קונם ולהפך את טבע הנחש' שבהם לטבע מלאך ה' ושרף, וכיון שהם עושים כן אין בי כח להביא עליהם נחשים וקללות.

על כן עלינו להתנהג בהפך ממדת המחלקת ולכבד בעין טובה את דעתו של החבר בתורה, וכל אדם צריך לחפש את גילו שיוכל לתת לו חיות.

וכשם שהקב"ה נותן לנו בכל עת את רוחו לנשימות להחיותנו, כך אנו צריכים ללכת בדרכיו ולתת לחברנו חיות של דעת ה'.

המשך נתיקות הגיסים

ישבתי בלי לזוז, נסיתי להתקשר אך לא היתה שם קליטה, ולבסוף הצלחתי להשאיר הודעה בתא קולי לראש התיכונה. ששהיריית הפסיקו, אני מאד חששתי שהמחבל מתכוון להתפוצץ בבנין.

עבר זמן רב עד שהגיעו אנשי הבטחון, וכששמעתי אותם שאלתי האם אני יכול לצאת. הם אמרו לי לחכות קצת ואז הגיע אחד מהם והוציא אותי דרך יציאה אחורית. בדרך ראיתי את "דם יבדדי השפוף" וחללים הנראים כקברה, כמו שעשו קלגסי רומי לרבי יהודה בן בבא כמובא בגמרא (סנהדרין יז).

הוציאו אותי משטח הישיבה, ומיד התקשרתי להורי שהיו מפחדים ומאידך נרגשים מהצלת. למחרת התפללנו ומיד הבגנו להלוייה המשפחה של הקדושים הי"ד. בשבת יכלנו קצת לנחם ולהתאושש, עד כמה שאפשר מאת מרע קשה ואיום שכזה.

קצת מתגלים כסורים על נסים גדולים שהיו להרבה אנשים: על בחורים שהסתתרו באוצר הספרים שאם

מאמר השבוע - על מה שרים בבית?

"ויעשר יצחק לה' לגבה אשתו", ויעשר בארמית הוא לשון עשירות [כמו: כי יחי דתתעשרתי]. אם כן ויעשר' הינו ויעשר. ויעשר' היא קולשון שירה. כי יצחק שר "לגבה אשתו" - כלומר ששר והודה לה' על החסד שנתן לו אשה, ועל ידי שירובם כל כך את רוחה נעשתה לאשת חיל ולאם עם ישראל.

לא נשאר גיליון בבית הכנסת? אתה בבידוד ומחפש את המתיקות? יש חלילה סגר? ניתן להירשם לקבלת הגיליון דרך המייל! שלח בקשה לכתובת המערכת: a11337788m@gmail.com ותהנה מהגיליון בכל שבוע בלי לפסוע

עזריאל שפנגנטל